

Verso keskittyy ikäntyvien ja perheiden palveluihin

Itä-Uudenmaan ja Päijät-Hämeen kuntien mielestä ikäihmisten ja perheiden palvelut vaativat kiireisimmin kehittämistä, kun alueen sosiaalialan osaamiskeskus Verso kolme vuotta sitten syntyi. Sosiaalisen näkökulman puolustaminen ja henkilöstöpulan helpottaminen ovat myös Verson työlliställä.

”Vanhusten ja perheiden palveluiden kehittämisessä lukuisista hankkeista muodostettu kehittämistyön jatkumo”, Verson nykyinen johtaja **Minna Veistilä** kertoo. Hän sijaistaa vakituista johtajaa, **Marjaana Seppästä**, joka tekee tällä erää vanhussozialityön tutkimusta.

”Hankkeissa ei tuoda toimintaan vain jotain aivan uutta vaan kehitetään osaa olemassa olevasta työstä. Tällöin uusi toimintatapa myös jatkuu luontevasti ja hankkeilla todella tuetaan perustyötä.”

Veistilän mielestä puheet hankkeiden kehittämisestä ovat vähentyneet: ”Hankkeita osataan käyttää paremmin hyödyksi. Ne rajataan tarkasti itselle tärkeisiin kehittämiskohteisiin eikä lähdetä kaikkeen mukaan vain siksi, että rahaa on tarjolla.”

Toisaalta Verson esitteessä Porvoon sosiaalityön johtaja **Maria Andersson** kirjoittaa, että välillä hankemaailma on tuntunut kuntaedustajista erittäin stressaavalta ja vaativalta. Hankkeet ovat olleet kunnille uusi vaativa ja ajoittain hyvin byrokraattinen työtehtävä.

Palvelusetelistä lauluhankkeeseen

Verson työ aloitettiin ikäntyvien palveluista. Verso organisoii palvelusetelikokeilun Päijät-Hämeessä. Sen pohjalta setelien käyttö leviää kunnissa.

KUVATEORIA SARINEN

Palmeniassa versolaisten työtä läheltä seuraava professori **Antti Karisto** on sanonut, että versolaisista näkyy suuri innostus osaamiskeskustyöhön. Versolaisista kuvassa projektipäällikkö **Kirsi Kuusinen-James (vas.)**, johtaja **Minna Veistilä**, projektisuunnittelijat **Terhi Taajamo**, **Jukka Mutttilainen** ja **Ritva Järvinen** sekä edessä keskellä tutkija **Seppo Soine-Rajanummi**.

Kokeilun aikana perustettiin kuuden kunnan palveluiden välityskeskus Palvelu-Santra, joka jatkaa toimintaansa. Sieltä ikäihmiset saavat tietoa kotona asumista tukevista palveluista.

Dementoituneiden hoidossa olisi tarvetta kuntien yhteistyöhön. Versossa onkin tehty esiselvitys alueellisesta dementia-keskuksesta, mutta aika ei vielä ole kypsä sen perustamiseksi.

Verson Itä-Uudenmaan yksikössä tehdään laajaa vanhustyön selvitystä, jonka pohjalta viriää kehittämistä, muun muassa palvelusetelin käyttöönottamiseksi, ehkäisevien ko-

tikäyntien ja päivystyksen kehittämiseksi ja dementiaosaamisen lisäämiseksi.

Verson organisoima vanhustyön lauluhanke on tavoittanut monien kuntien, järjestöjen ja yksityisten palveluiden vanhustyöntekijät. Se on antanut välineitä arvioida systemaattisesti omaa työtä.

Hyvinvointineuvola kehitteillä

Perheiden palveluita kehittää muun muassa hyvinvointineuvolahanke, jota rahoittaa kansallinen terveyshanke, mutta toteuttaa sosiaalialan osaamis-

keskus. Siinä toimijaryhmät eri kunnista kehittävät omien tarpeidensa mukaan vaikkapa perhevalmennusta.

Hanke kokoaa kokemukset erilaisista malleista sekä kouluttaa henkilöstöä ja arvioi toimintaa. Hanketta vetää sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattilaisen työpari. Ylipäänsä sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyö on Versossa elävää.

Hyvän vanhustyön lauluhankkeen innoittamana syntyi lastensuojelupalveluiden lauluhanke, jossa on mukana kuntia, järjestöjä, yksityisiä perhekoteja ja lastensuojelulaitoksia. Siihen sisältyy muun muassa koulutusta kilpailuttamisesta palveluiden ostajille ja myyjille.

Perheiden ja ikäihmisten palveluiden jälkeen vuoroon tulevat päihdepalvelut, joiden kehittämiseksi suunnitellaan hankkeita sekä Päijät-Hämeen että Itä-Uudenmaan yksikössä. Itä-Uudellamaalla on kehitetty myös kuntien yhteistyötä sosiaalipäivystyksessä. Päivystystä on tarjottu turvakodista ja poliisilaitokselta.

”Olemme keskittyneet aika paljon sosiaalityöntekijöiden ja keskiöhdön tarpeisiin. Muut ammattiryhmät tarvitsevat lisää huomiota. Toisaalta edelleen tulee viestiä, että nimenomaan perussosiaalityötä, etenkin aikuisosiaalityötä, pitää kehittää”, Veistilä kertoo.

Versossa tehdään paljon ar-

viointia – tuetaan työyksiköiden itsearviointia ja arvioidaan projekteja. Sairaanhoidopiiriin kanssa yhteinen projektiverkosto kouluttaa ihmisiä hanketyöskenteleeseen ja projektien arviointiin.

Sosiaalista pidetään pinnalla

Sosiaalisen näkökulman puolistaminen muun muassa terveydenhuollon rinnalla on Versossa tapetilla. Päijät-Hämeeseen suunnitellaan terveystiimiä, joka hoitaisi terveydenhuollon lisäksi kuntien vanhus-

Yliopistoyhteys kunnossa

Päijät-Hämeen ja Itä-Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Verson toimintaa hallinnoi Helsingin yliopisto, sen Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia. Toimintaa koskevassa sopimuksessa ovat mukana alueen 22 kuntaa.

Osana yliopistoa Verso pystyy tehokkaasti välittämään tutkimustietoa kuntiin ja tietoa tutkimustarpeista yliopistoväelle.

Neljä vakituista ja yhdeksän projektityöntekijää ovat yliopiston palveluksessa. He ovat saaneet Palmenian hyvinvointitiimistä monen alan, kuten terveys- ja kasvatustieteen, osaajista koostuvan työyhteisön, jonka kanssa he työskentelevät samoissa tiloissa Lahdessa. Tiimin 26 työntekijän lisäksi joukkoon kuuluu kiinteästi yhteiskuntapolitiikan professori **Antti Karisto**. Palmenialla ja Versolla on yhteisiä hankkeita ja henkilöstöt tukevat toisiaan..

Yliopiston hallinnointi tuo etuja muun muassa taloushallintoon. Yliopiston avulla hankkeet voidaan aloittaa, vaikka niihin tulisi rahoitus vasta jälkikäteen.

Maakunnat oppivat toinen toisiltaan

Alueella on yksi suuri kaupunki Lahti ja yksi keskisuuri kaupunki Porvoo, joissa sijaitsevat Verson toimipisteet. Osa kunnista on lapsiperhevaltaisia muuttovoittokuntia. Osa taas on muuttotappiota kärsiviä pieniä kuntia, joissa on paljon ikäihmisiä. Alueella on noin 300 000 asukasta.

Kunnat maksavat osaamiskeskukselle maksua 20 senttiä asukasta kohden. Kuntaraha riittää yhden vakituisen työntekijän palkkaamiseen. Se käytetään vuosittain eri asioihin – tänä vuonna toiminnan kehittämiseen Itä-Uudellamaalla.

Verson kahdella maakunnalla on omat piirteensä. Itä-Uudellamaalla ruotsinkielisyys on vahvaa. Siellä osan Verson suunnittelijan palkasta maksaa ruotsinkielinen sosiaalialan osaamiskeskus ja kaksikielisyys on osa kaikkea toimintaa.

Päijät-Hämeessä on pitkät seutuyhteistyön perinteet, mutta Itä-Uudellamaalla yhteistyö vasta rakentuu. Monissa asioissa maakunnat saavat oppia toisiltaan – erilaisuus rikastuttaa kehittämistyötä.

Osaamiskeskustyössä, muun muassa sen ohjausryhmässä ja hankkeissa, on mukana järjestöjä. Ne tuovat toimintaan myös asiakas- ja kuntalaisnäkökulmaa.

Verso on osa Etelä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskusverkostoa. Siihen kuuluvat Verson lisäksi Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus Socca sekä Sosiaalitalo Oy, joka toimii Länsi- ja Keski-Uudellamaalla.

Verso verkossa <http://verso.palmenia.helsinki.fi/>

Verso on teettänyt julistesarjan, joka kuvaa hyvin paitsi sen toimintaa myös sosiaalialaa.

tenhuollon, vammaispalvelut, mielenterveytyön ja lastensuojelun.

”Tämä on yksi rakennelma, jossa sosiaalista näkökulmaa täytyy pitää vahvasti esillä. Voi olla, ettei esillä pitäminen riitä vaan meidän pitää puolustaa hallinnollisia rakenteita, jotka suojaavat sitä. Esimerkiksi vanhustenhuolto voisi olla tarpeen säilyttää sosiaalitoimissa, jotta se ei läpeensä medikalisoitu”, Veistilä pohtii.

Pätevää henkilöstöä saataville

Pätevän henkilöstön saatavuus on iso ongelma Verson alueella. Verso on mukana järjestämässä Päijät-Hämeeseen sosiaalityön maisteriohjelmaa, jossa sosiaalityöhön koulutetaan muun muassa sosiaalihuoltaja-tutkinnon suorittaneita. Pätevien työntekijöiden lisäksi ohjelman kautta saadaan omaa aluetta koskevia oppinäytetöitä.

Itä-Uudenmaan yksiköllä on laaja työhyvinvointi- ja mentoointihanke, joka parantaa edellytyksiä tehdä sosiaalialan työtä. Mentoroinnin avulla siirretään osaamista ja tötaitoja uusille työntekijöille.

”USA:ssa sosiaalityöntekijät

pysyvät sosiaalityössä keskimäärin kolme vuotta. On pelottavaa, jos tämä on edessä meilläkin. Yritämme vaikuttaa työn tekemisen edellytysten parantamiseksi muun muassa osallistamalla sosiaalialan kehittämishankkeen tätä osaluuetta kehittävään hankkeeseen”, Veistilä kertoo.

Pitkäjänteistä tukea valtionhallinnosta

Verson alueella ei ole suunnitteilla seudullisia kehittämisyksiköitä. ”Ehkä emme ole edistäneet asiaa tarpeeksi. Toisaalta täällä ei ole seudullisia palveluntuottajia, joista rakentuisi luontevasti kehittämisyksiköitä”, Veistilä miettii.

”Kunnat eivät laita voimiaan vaativaan suunnitteluun, joka ei välttämättä johda mihinkään. Pitäisi esimerkiksi olla varmuus siitä, että perustettu yksikkö saa jonkin ajan kuluttua pysyvää rahoitusta erityisvaltionosuutena. Tämä toisi pitkäjänteisyyttä kehittämiseen.”

”Alueellisille toimijoille on myös turhauttavaa etteivät sosiaalialan kehittämishankkeen alueelliset toimintaohjelmat juuri ohjaa hankerahoitusta. Tämä ei motivoi laatimaan niitä suurella vaivalla. Jatkossa niissä nostetaan esiin vain muutama keskeinen hanke, jota halutaan viedä eteenpäin.”

Erja Saarinen

Verkostot helposti kunnan saavutettavissa

Kunnalle on tärkeää, että osaamiskeskuksen kautta erilaiset verkostot ja tieto on helposti saavutettavissa, sanoo Orimattilan sosiaalityön johtaja **Minna Remes-Sievänen**.

”Verson kanssa on yhteistyötä hankkeissa, mutta sieltä saa myös nopeasti apua käytännön työhön. Kun mietimme perhetyön arviointita-

poja, sain apua esimerkiksi arviointilomakkeen laatimiseen. Ei tarvinnut soittaa koko kuntarinkiä läpi. Tietoa kokoava paikka on hyvä olemassa”, Minna Remes-Sievänen kertoo.

”Suuri hyöty kunnille on edullisesta ja nopeasti käytännön tarpeisiin vastaavasta koulutuksesta. Kun tarpeet tuo Verson väen tietoon, saa apua koulutuksen järjestämiseen tai Verso järjestää asian osana jotain hanketta tai yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Koulutuksessa teemana on ollut esimerkiksi perhe- ja lähisuhdeväkivalta.”

Verson väki vie koulutustoitteita alueen oppilaitosten kanssa yhteiseen työryhmään. Paikallisista ja valtakunnallisista koulutuksista saa tietoa Verson kuukausittain kokoamasta osaamiskeskustiedotteesta.

Oppia ja tuttuja aamukahveilta

Remes-Sievänen pitää tärkeänä, että sosiaalialan ammattilaiset pääsevät verkostoitumaan kollegoidensa kanssa. Yksi hyvä käytäntö ovat osaamiskeskuksen aamukahvit. Aluksi niitä tarjottiin Verson tiloissa Lahdessa, jotta paikka tuli tutuksi. Nyt kahvitellaan kerran kuussa vuorotellen eri kunnissa.

Kaikille sosiaalialan työntekijöille avoimilla kahveilla alustaja kertoo vaikkapa uudesta työmenetelmästä. Yleensä paikalla on kolmisenkymmentä kuulijaa ja keskustelijaa.

”Aamukahvit ovat mukava tapa saada tietoa ja tutustua kollegoihin eri kunnista. Hienoa on se, että järjestöjenkin ihmiset ovat löytäneet tilaisuudet.”

Erja Saarinen

Minna Remes-Sievänen mielestä innostunut ja avulias osaamiskeskusväki antaa talouspainneissa kamppailevien kuntien työntekijöille uskoa tulevaisuuteen. ”On tärkeää, että joku jakaa viedä asioita eteenpäin ja innostaa meitäkin.”